

Fitxa història de Rosa Parks¹

Campanya #StopRacisme

Rosa Parks

«Un seient reservat als drets humans»

La imatge mostra com, fa temps, la segregació racial als Estats Units relegava la gent que no era blanca a l'última fila de seients als autobusos (© UP/Corbis/Bettman)

L'1 de desembre de 1955, a Montgomery (Alabama, EUA) Rosa Parks tornava de la seva feina com a cosidora en uns grans magatzems. En pujar a l'autobús va seure a la part del darrere, als llocs permesos per a ciutadans considerats de color (afrodescendents, indígenes, orientals...). A mesura que l'autobús recorria la ruta, van començar a faltar seients i van quedar dretes algunes persones.

En adonar-se que hi havia gent blanca dreta, el conductor va parar l'autobús per demanar a tres dones negres que s'aixequessin. Rosa Parks es va negar a fer-ho, i no ho va fer ni quan el conductor va amenaçar

¹ Font de la proposta. Unicef a <https://www.unicef.es/educa/blog/rosa-parks-asiento-reservado-derechos-humanos>

UNA PELL, MOLTS TONS.

21 de març. Dia Internacional de l'Eliminació de la discriminació racial

L'Arrel
Forum de les Adolescències

@arrelGRN
#StopRacisme

de denunciar-la. Finalment Rosa Parks va ser arrestada, jutjada i condemnada per transgredir l'ordenament municipal.

Per què estava cansada Rosa Parks?

Rosa Parks va dir temps després que no es va aixecar “perquè estava cansada”, però no es referia a cansament físic: com moltes altres persones en la seva situació **estava cansada de ser tractada com una ciutadana de segona** .

Aquesta és la foto policial d Rosa Parks a l'oficina del xèrif de Montgomery el dia del seu arrest (Foto: Comtat de Montgomery)

Cada autobús de Montgomery tenia una secció per a gent considerada de color. Aquesta secció no era d'una mida fixa, sinó que variava segons la col·locació d'un cartell. Les quatre primeres files només eren per a blancs i els seients del darrere, per als altres (que eren més del 75% dels usuaris). **Les persones que no eren blanques només podien seure a les files del mig si no hi havia blancs drets.** Si arribava un usuari blanc, havien de marxar enrere, quedar-se drets o sortir de l'autobús. El conductor de l'autobús podia reduir l'espai permès a aquestes persones, o fins i tot treure'n el cartell de delimitació.

Fins i tot pujar a l'autobús suposava un problema: les persones que no eren blanques havien de pagar el bitllet entrant per la porta davantera, per sortir i entrar per darrere. De vegades l'autobús tancava les portes mentre anaven d'una porta a una altra, **deixant-les a terra després d'haver pagat el bitllet**.

Durant anys la comunitat negra i altres grups van protestar per aquestes injustícies sense resultat.

Una persona, milers de seguidors

Rosa Parks pertanyia a una associació a favor dels drets civils dels afroamericans. Els seus companys van començar una protesta poc després que fos arrestada:

Missatge radiofònic anunciant la protesta: "Estem demanant a tots els negres que no pugin als autobusos dilluns, en protesta per l'arrest i el judici. Pots faltar a classe un dia. Si treballes, agafa un taxi o camina. Però si us plau: que ni els nens ni els majors agafin cap autobús el dilluns. Si us plau, estigueu fora dels autobusos el dilluns."

Aquest és un autobús de la línia que utilitzava Rosa Parks. Actualment es troba al museu Henry Ford (Foto: rmhermen a Flickr)

El "dilluns" de protesta va durar més d'un any. Durant 381 dies, la població negra de la ciutat de Montgomery es va negar a pujar a cap autobús. **El boicot a la companyia de transports va implicar unes 42.000 persones, que suposaven el 70% dels usuaris dels autobusos.**

Les autoritats van creure que, sent ciutadans pobres amb grans famílies que havien de desplaçar-se grans distàncies per anar a treballar, la protesta no duraria gaire. Però **els ciutadans es van unir massivament a la protesta pacífica i van trobar alternatives de transport:** taxis, camionetes, cotxes particulars compartits, bicicletes, o simplement, caminar diversos quilòmetres cada dia.

I la llei va canviar

Finalment, al novembre de 1956, **el Tribunal Suprem dels Estats Units declarava inconstitucional la segregació racial als autobusos.** L'ordre del Tribunal Suprem va arribar a Montgomery el 20 de desembre. El 21, la població que havia estat segregada va tornar a pujar als autobusos, només que ara podien seure on volguessin.

UNA PELL, MOLTS TONS.

21 de març. **Dia Internacional de l'Eliminació de la discriminació racial**

L'Arrel
Forum de les Adolescències

@arrelGRN
#StopRacisme

Rosa Parks va dir: “No tenia ni idea del que les meves accions podrien provocar. Quan em van arrestar, no sabia com reaccionaria la comunitat. Em va agradar que fessin el que van fer en no pujar als autobusos.”

Quan Rosa Parks va decidir no aixecar-se del seient, va canviar les lleis del seu país. No va ser la primera persona que es rebel·lava contra unes normes injustes, però les circumstàncies la van portar a convertir-se en la “ **mare del moviment dels drets civils** ”.

Després de la seva mort als 92 anys, l'octubre del 2005, Rosa Parks va ser vetllada al Capitoli de Washington. Ha estat la primera dona i la segona persona afroamericana a rebre aquest honor, concedit només a 28 persones a la història dels EUA.

Aquesta foto va ser feta el 21 de desembre de 1956. La prohibició ja havia estat abolida i Rosa Parks s'asseu a les primeres files. La seva actitud serena i no violenta es va convertir en el seu senyal d'identitat (© UP/Corbis/Bettman)

El llarg camí cap al final de la segregació racial

La segregació racial és una manifestació del racisme. Suposa portar les idees racistes a la pràctica institucional i limitar els drets civils de certes persones pel color de la pell. Als països on hi ha hagut segregació racial, **les persones afectades han mancat de drets com el vot, l'accés a l'educació o l'atenció mèdica i han estat separats als llocs públics.** L'accés a molts llocs públics, com ara cafeteries, cinemes, platges o banys, estava prohibit o restringit.

UNA PELL, MOLTS TONS.

21 de març. Dia Internacional de l'Eliminació de la discriminació racial

L'Arrel
Forum de les Adolescències
@arrelGRN
#StopRacisme

Un home beu d'una font on hi ha separació per a l'ús segons el color de la pell. La segregació causa gran incomoditat a moltes persones a la seva vida diària, però s'introdueix a la societat fins a tal punt que pot arribar a semblar natural a molta gent, que ni tan sols la percep (Foto: Departament d'Agricultura dels Estats Units)

Als Estats Units, on l'esclavitud de la població negra va ser abolida el 1865, el racisme encara continua sent una realitat a la vida quotidiana. El 1964, l'Acta de Drets Civils va posar fi a la discriminació en llocs públics, al govern i a l'ocupació. Gràcies a aquesta llei hi ha hagut un

gran canvi a la societat d'aquest país, encara que alguns estats, com Alabama, continuen mantenint lleis de segregació racial que es resisteixen a abolir.

Encara hi ha països que mantenen i practiquen lleis segregacionistes, que afecten part dels seus ciutadans. I al marge de les lleis, són molts els països que consenten que una part important de la seva població pateixi discriminació pel seu color de pell o el seu origen ètnic. **La segregació racial no només perjudica les persones discriminades. Si una gran part de la població no té drets humans fonamentals, tota la societat surt perdent.**

El cartell indicava als Estats Units una sala d'espera reservada a gent de raça negra (Foto: Esther Bubley, 1943)

Sud-àfrica: Un cas extrem

A Sud-àfrica, la segregació racial ha estat tan extrema que va portar al seu moment **la condemna de les Nacions Unides i el bloqueig econòmic i diplomàtic de gran nombre de països del món**. L'Apartheid, que és com es deia la llei de segregació racial a Sud-àfrica, va començar el 1948, quan altres països del món començaven ja a fer passos a favor de la igualtat. La llei va ser abolida el 1990.

Encara que actualment es fan esforços per traslladar la igualtat que reflecteixen les noves lleis a la vida quotidiana, **Sud-àfrica continua patint les seqüeles socials, polítiques i econòmiques d'haver discriminat la majoria de la població del país.**

UNA PELL, MOLTS TONS.

21 de març. **Dia Internacional de l'Eliminació de la discriminació racial**

L'Arrel
Forum de les Adolescències

@arrelGRN
#StopRacisme

Imatge: Aquesta foto va ser presa el 1982 a Sud-àfrica. El cartell indica la separació entre la platja exclusiva per a blancs i la platja on poden anar tant blancs, com gent d'altres colors (© Naciones Unidas)

Per exemple a Sud-àfrica:

- Actualment la població negra continua vivint als barris on van ser confinats, els townships, on escassegen serveis bàsics com l'aigua, l'electricitat o les canalitzacions de sanejament.
- La disparitat que hi ha hagut durant anys en l'accés a la salut o l'educació ha afectat el desenvolupament de generacions senceres de sud-africans, que ara troben dificultats per integrar-se en igualtat de condicions.
- La brutalitat viscuda durant anys d'agitació social i repressió governamental ha deixat un pòsit de violència que fa que algunes ciutats sud-africanes es trobin entre les més perilloses del món.

Altres recursos educatius

Definicions de racisme i xenofòbia. Definicions, estereotips i propostes.

Font: <http://xtec.gencat.cat/web/.content/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/conductes-odi-discriminacio/documents/07-racisme-i-xenofobia.pdf>

Protocol de prevenció, detecció i intervenció davant conductes d'odi i discriminació. Generalitat de Catalunya. Departament d'Educació.

Font: <http://xtec.gencat.cat/ca/centres/projeducatiu/convivencia/protocols/conductes-odi-i-discriminacio/>

Manual de apoyo para la prevención y detección del racismo, la xenofobia y otras formas de intolerancia en las aulas. El document analitza les estratègies disponibles per a la gestió de la diversitat a l'escola i el paper que juguen la millora del clima escolar, la convivència i el foment de la participació de la comunitat educativa.

Font: https://www.inclusion.gob.es/oberaxe/es/publicaciones/documentos/documento_0073.htm

Guia: fora de perill a l'escola. Guia d'activitats i recursos d'Educació en Drets i Ciutadania Global amb propostes i idees per fer de l'escola el motor d'una societat lliure de violència.

Font: <https://www.unicef.es/educa/biblioteca/a-salvo-en-la-escuela>